

**Islands Præsident Ólafur Ragnar Grímssons tale
ved Dansk-Islandsk Samfunds festaften
på Frederiksberg Rådhus
den 20. november 1996**

Kære højtidsgæster

Som indledning vil jeg takke Dansk-Islandsk Samfund, Fondet for Dansk Islands Samarbejde, Den Islandske Forening i København og Foreningen Norden på Frederiksberg og Frederiksberg Kommune for at hædre Guðrún Katrín og mig med denne festaften.

Musikken, poesien og dansen, som vi har oplevet under vort samvær, understreger igen, at kulturen forbinder islændingene og danskerne meget stærkt.

Jeg takker endvidere for de venlige ord fra borgmester John Winther og fra direktør Søren Langvad og særligt Uffe Elleman-Jensens festtale. Vi islændinge værdsætter virkelig Uffe Elleman-Jensens evne til at fiske laks i de islandske elve. Og jeg ved også fra min tidligere arbejdsplads - det islandske Alting - at der er mange politikere, der er glade for at Uffe Elleman-Jensen bare fisker laks i Island og ikke vælgere.

Guðrún Katríns og mit besøg er ikke bare forbundet med den omskiftelige historiske forbindelse mellem Island og Danmark. Det bekræfter også den klare vilje hos den islandske befolkning til at have danskerne som venner og følgeskab ind i det nye årtusinde.

Under besøget har vi lagt vægt på landenes fælles opgaver og fordelene ved at landene fortsat lærer af hinanden ved fælles opgaver.

Vi er blevet bekendt med storslået ingeniørkunst, evnen til at skabe eksportmarkeder i fjerne verdensdele, organisation af det danske skolevæsen, med kulturen og med kampen mod narkotikamisbrug.

Idet vi hylder historien som forbinder os, er det vigtigt at pege på visioner og interesser som presser islændinge og danskere til i fællesskab at gå ind i fremtiden. Eksistensen af de gode forbindelser må gøres klart for de nye generationer - ikke bare ved at henvise til historie og kulturarv - men i kraft af deres egne erfaringer.

Dansk er endnu, og forbliver forhåbentlig i lang tid, det første fremmedsprog i den islandske skole. Men sprogets stilling må forbedres og støttes med anvendelse af den nyeste teknologi i undervisningen.

Jeg har under besøget opfordret til samarbejde om udnyttelse af multimedier til at gøre danskundervisningen mere tilgængelig og spændende for den islandske ungdom. Undervisningsmateriale på CD-Rom, muligheden for Interaktiv formidling og udnyttelse af hjemme-computere og TV-apparater er betydningsfulde redskaber til at styrke interessen for danskundervisningen hos de nye generationer. Et sådant udviklingsarbejde er ikke bare en opgave for os islændinge. Det er en fælles opgave for begge nationer.

I den forbindelse vil jeg takke Det danske Folketing for den ekstrabevilling, der har gjort det muligt lige nu at intensivere arbejdet med det danske sprog og den danske kulturs stilling i Island.

Danmark har igennem århundreder været islændingenes vigtigste uddannelsessted. Da den islandske befolkning bare bestod af omtrent 60.000 personer i 1700-tallet, var der endda nogle hundrede islandske studerende i Danmark. Før i tiden var det endda sådan, at nogle i Danmark fandt det rigeligt med islandske studenter i byen.

I et skrift om Regensen's historie i sidste århundrede står det flere gange citeret: "Islændingene var de værste". Efteråret 1834 så præfækten sig tvunget til at tilkalde de nytilkomne islandske studenter og meddele dem, som det står i skriftet "at opmuntre til at de gode gamle dage måtte komme tilbage, hvor det at være islænding var det samme som at være en flittig og belevn mand".

Mange islændinge havde svært ved at opføre sig passende i det lystige København. I Gisli Hjálmarsson's brev til Fridrik Eggerz 1836 står der: "Fra Københavner-livet kunne jeg fortælle diverse anekdoter, hvis jeg ville, men det ville ikke være af de smukkeste. Kort sagt går livet her ud på at leve behageligt og bruge mange penge, glanse i guld og

smukke klæder, gøre sig bekendt med de rigtige folk, som man kunne have gavn af, og arbejde lidt".

Et halvt århundrede efter, 1882, skriver Hannes Hafstein, som da var student i København, men siden blev den første islandske minister, til sine ven: "Jeg sløser tiden væk på Universitetet eller hjemme, læser jura hver anden nat og digter selv hver anden nat".

Ja, København var virkelig fosterbyen for de islandske skjalde. Jónas Hallgrímsson, Jóhann Sigurjonsson, Gunnar Gunnarsson, Gudmundur Kamban, Halldór Laxness. Navnene er æreslisten i den islandske litterære historie. Flere af dem skrev sit bedste her i byen, eller den inspirerede dem til nye værker, efter de var kommet hjem. 'Eldur í Kaupmannahöfn', en del af Laxness-triologien 'Islands-Klokken' er et slags symbolsk tegn på denne sammensmeltning.

De der lavede banebrydende arbejde inden for historie, litteratur og de oldislandske skrifter oplevede her sin blomstringstid. Vi som nu er midaldrende, voksede op i beundring for professor Jón Helgason, som stod i spidsen for udgivelsen af håndskrifterne og som i stilhed skabte fine udødelige digte. Digtet om hans arbejde i Den Arnamagnæanske Samling og storbyens larm som kom til ham udefra, bærer i sig en betagende fascination:

"Innan við múrvegginn átti ég löngum mitt sæti,
utan við kviknaði borgin með gný sinn og læti;
hálfvegis vakandi , hálfvegis eins og í draumi
heyrði ég þungann í aldanna sígandi straumi."

I år er det et kvart århundrede siden håndskrifterne Flatøbogen og Edda, kom tilbage hjem til Island. Danskernes storsindethed mod islændingene når sit højdepunkt i sagen om håndskrifterne. De venskabelige forbindelser gennem århundreder blev beseglet på en enestående måde, som ikke finder sin lige i noget andet forhold mellem nationer i verden.

Islands historie kan ikke skrives uden Danmarks historie. Udviklingen af vort moderne samfund i Island har stærke rødder i den danske samtid: kultur, videnskab, de folkelige bevægelser og visionerne om velfærd og fremgang.

Der bor stadig mange islændinge på dansk grund og hver dag rejser hundreder mellem vore lande. Der er meget livskraft og mangfoldighed i forbindelserne mellem os og sådan vil det fortsat være fremover.

Guðrún Katrín og jeg er meget glade for at dele denne fornøjelige og fine aften med Jer. Vi takker Jer for arbejdet til gavn for samarbejdet mellem Island og Danmark og ønsker al mulig fremgang for det og for Jer alle.

Måtte venskabet mellem vore lande være et eksempel for andre nationer for i fællesskab at skabe en bedre verden.